

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з педагогічної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА

для студентів

спеціальності 081 Право

освітнього рівня молодший спеціаліст

освітньої програми Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	1209/19
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« 11 »	20 19 р.

Київ – 2019

Розробник: Винар Валентина Іванівна,
викладач циклової комісії з педагогічної освіти
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від «29» серпня 2019 р. № 1

Голова циклової комісії ДМ Н.М. Діденко

Робочу програму перевірено
«30» серпня 2019 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи ЗЛ З.Л.Гейхман

Заступник директора з навчальної роботи ЯВ Я.В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3 /90	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	1
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	60	30
Аудиторні	28	14
Модульний контроль	4	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	14
Форма семестрового контролю		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкрити закономірності функціонування та проявів психіки людини, специфіку психічного розвитку та становлення особистості онтогенезі, сприяти на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до педагогічної діяльності.

Завдання: дана дисципліна спрямована на досягнення таких компетентностей випускника, які сприятимуть успішному проведенню різних форм роботи в професійній діяльності; пізнання основних питань загальної психології: предмету, стану, структури, завдань і методів сучасної психології; формування уявлень про психічні процеси як важливі компоненти людської діяльності, про вікові етапи розвитку людини, про типи темпераментів, особливості поняття „характер”, а також про емоційно-вольові якості особистості, їх прояв в професійній діяльності та спілкуванні.

В результаті засвоєння курсу студент повинен мати такі *предметні компетентності*:

- наявність знань про основні категорії та методи психології як науки;
- розуміння змісту і механізмів роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- усвідомлення специфіки розвитку та проявів психічних властивостей людини;
- усвідомлення етапів вікової періодизації психічного розвитку та критерії їх здійснення;
- здатність аналізувати вікові особливості розвитку особистості на різних вікових етапах;
- уміння спостерігати, аналізувати, узагальнювати та систематизувати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- вміння враховувати особливості природженої організації нервової системи в практичній діяльності та у спілкуванні з іншими;
- можливість застосовування теоретичних знань з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності;
- уміння об'єктивно оцінювати свої власні можливості, знати свої слабкі і сильні сторони, значимі для даної професії якості;
- здатність самостійно працювати з науковою літературою.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

- володіти знаннями про основні категорії та методи психології як науки;
- розуміти специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини;
- розпізнавати зміст і механізми роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати та систематизувати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- розпізнавати особливості природженої організації нервової системи в практичній діяльності та у спілкуванні з іншими;
- застосовувати теоретичні знання з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності;
- об'єктивно оцінювати власні можливості та значимі для даної професії якості своєї особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Аудиторна					
	усього	у тому числі				
лекції		сем.	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Вступ до психології. Особистість та діяльність.						
Тема 1. Предмет психології, її завдання і методи.	6	2				4
Тема 2. Розвиток психіки та свідомості.	7	2	2			3
Тема 3. Психологічна характеристика особистості та діяльності.	9	4	2			3
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 1	24	8	4			10
Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.						
Тема 1. Відчуття .	5	2				3
Тема 2. Сприймання.	5	2				3
Тема 3. Увага.	7	2	2			3
Тема 4. Пам'ять.	5	2				3
Тема 5. Мислення.	7	2	2			3
Тема 6. Уява.	5	2				3
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 2.	36	12	4			18
Усього годин за семестр	60	20	8			28
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.						
Тема 1. Емоції та почуття.	6	2				3
Тема 2. Воля.	4	2				3
Тема 3. Темперамент.	6	2	2			3
Тема 4. Характер.	6	2				3
Тема 5. Здібності.	6	2	2			2
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 3.	30	10	4			14
Усього годин за семестр	30	10	4			14
Усього годин за курс	90	30	12			42

* 3 урахуванням модульних контрольних робіт (6 годин)

5. Програма навчальної дисципліни

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до психології. Особистість та діяльність.

Тема 1. Предмет психології, її завдання і методи. (2год).

Психологія як наука та навчальна дисципліна. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології. Джерела психологічних знань. Поняття про побутову та наукову психологію. Місце психології в системі науки. Поняття психіки, її функції та структура.

Диференціація психології на окремі наукові галузі Зв'язок психології з іншими науками. Завдання та значення психології на сучасному етапі розвитку суспільства.

Проблема методу дослідження у психології. Класифікація методів психологічного дослідження. Вимоги до організації психологічних досліджень у психології. Принципи та етапи проведення психологічних досліджень.

Ключові слова. Психологія, психіка, пізнавальна, регулятивна та інструментальна функції психіки, галузі психології, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, психологічне дослідження. методи психології, науковий метод, методологія, спостереження, експеримент, опитування, тест.

Тема 2. Розвиток психіки та свідомості. (2год).

Загальне поняття про психіку. Поява і розвиток форм психічного відображення у тварин.

Виникнення і психологічна характеристика свідомості людини. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Зміст ідеалістичного та матеріалістичного тлумачення поняття «свідомість».

Пізнавальна, регулятивна, рефлексивна, прогностична, комунікативна, креативна функції свідомості. Структура свідомості, її релятивний характер.

Зміст та вияви компонентів свідомості – знань, цілеспрямованості діяльності, ставлень, самосвідомості. Рівні вияву психіки людини. Диференціація свідомих та неусвідомлюваних аспектів психіки людини. Філогенетичні та онтогенетичні фактори формування свідомості.

Ключові слова. Подразливість, чуттєвість, тропізм, інстинкт, інтелектуальна поведінка, свідомо діяльність, свідомість, самосвідомість, рівні вияву психіки людини – несвідоме, підсвідоме, свідоме, надсвідоме, структурні компоненти свідомості – знання, ставлення, цілеспрямованість діяльності і самосвідомість.

Семинар 1. Розвиток психіки та свідомості. (2год).

Основна література: 1,2, 3. *Додаткова література:* 1, 4, 18, 20.

Тема 3. Психологічна характеристика особистості та діяльності. (2год).

Поняття про особистість у психології. Індивід. Особистість. Індивідуальність. Структура особистості та її психологічні характеристики. Активність особистості та її джерела. Спрямованість як стержнева характеристика особистості. Форми спрямованості особистості. Класифікація мотивів по Маслоу. Самосвідомість особистості, її самооцінка та рівень домагань.

Поняття про активність, діяльність та поведінку. Основні характеристики і структура активності та діяльності. Структура діяльності – мотиви, цілі, дії, засоби діяльності.

Ключові слова. Індивід, особистість, індивідуальність, структура особистості, активність, мотив, інтерес, ідеали, переконання, цілі, установки, навички, рівень домагань, самооцінка, діяльність, характеристики діяльності, структура діяльності, види діяльності: гра, навчання, праця.

Семинар 2. Психологічна характеристика особистості і діяльності. (2год).

Основна література: 1, 3, 4, 5. *Додаткова література:* 13, 14, 15, 17, 19.

Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 1. Відчуття. (2 год).

Поняття про відчуття як основу всіх інших психічних процесів. Робота аналізаторів – фізіологічна основа відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Основні властивості відчуттів (пороги чутливості, адаптація, взаємодія відчуттів, сенсibilізація).

Явище взаємодії відчуттів. Основні сенсорні властивості людини. Роль відчуттів у навчальній діяльності дітей та професійній діяльності дорослих.

Ключові слова. Пізнавальні процеси, чуттєвий рівень пізнання, відчуття, аналізатор, рецептор, сенсорна діяльність, пізнавальна, орієнтувальна, захисна функції відчуттів, зорові, слухові, нюхові, смакові, шкіряні, дотикові, температурні, вібраційні, органічні відчуття, рухові, больові відчуття, відчуття рівноваги, взаємодія відчуттів, адаптація, синестезія, сенсibilізація, компенсація, чутливість, абсолютний поріг, абсолютна чутливість, поріг розрізнення.

Тема 2. Сприймання. (2 год).

Поняття про сприймання. Порівняльна характеристика психічних процесів відчуття та сприймання. Функції сприймання. Зв'язок сприймання з іншими психічними процесами. Властивості сприймання.

Специфічні види сприймання: сприймання простору, часу, руху, соціальне сприймання (людини людиною). Ілюзії, що при цьому мають місце. Вікові та індивідуальні особливості сприймань.

Ключові слова. Сприймання, предметність, структурність, осмисленість, цілісність, константність, вибірковість, ілюзії, апперцепція, сприймання простору, сприймання часу, сприймання руху.

Тема 3. Увага. (2 год).

Поняття про увагу та її значення в діяльності людини. Увага як стан свідомості, її функції. Фізіологічні основи уваги. Види уваги та їх характеристика. Властивості уваги. Теорії уваги. Статичні та динамічні властивості уваги.

Індивідуальні особливості уваги. Розлади уваги. Проблема неуважності, її причини та способи подолання. Розвиток уваги у дітей і дорослих.

Ключові слова. Увага, внутрішня та зовнішня увага, мимовільна увага, довільна увага, післядовільна увага, стійкість уваги, нестійкість уваги, переключення уваги, концентрація уваги, розподіл уваги, об'єм уваги, інтенсивність уваги, спрямованість уваги, активність уваги, форми уваги, уважність, неуважність.

Семінар 3. Увага (2 год).

Основна література: 1, 3, 4.. *Додаткова література:* 1, 4, 11,19, 20.

Тема 4. Пам'ять. (2 год).

Поняття про пам'ять та її основні функції. Фізіологічні основи пам'яті. Наукові підходи до визначення механізмів роботи пам'яті – психологічні та фізіологічні теорії мнемічної діяльності. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, забування.

Види пам'яті. Ефективні прийоми запам'ятовування та боротьба з забуванням. Індивідуальні особливості пам'яті.

Значення пам'яті для діяльності та спілкування, сприймання людиною світу в цілому. Виховання та самовиховання пам'яті в різні вікові періоди.

Ключові слова. Пам'ять, запам'ятовування, збереження, забування, відтворення, впізнавання, згадування, пригадування, спогади, короткочасна пам'ять, довгочасна пам'ять, оперативна пам'ять, довільне запам'ятовування, мимовільне запам'ятовування, смислове запам'ятовування, механічне запам'ятовування, мнемотехніка.

Тема 5. Мислення. (2год).

Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності. Соціальна природа та фізіологічні основи мислення. Теорії мислення. Функції мислення. Логічні форми мислення як продукти мисленнєвого процесу.

Види мислення: понятійне, образне, наочно-образне, наочно-дійове. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація. Логічні форми мислення: поняття, судження, умовисновок. Індукція та дедукція. Різновиди мислення, їх місце в різних видах людської діяльності. Зв'язок мислення та мови.

Індивідуальні особливості мислення, групове вирішення задач. Поняття про інтелект. Роль мислення в інтелектуальній діяльності людини. Індивідуальні якості інтелекту.

Ключові слова. Мислення, аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація, судження, умовиводи, поняття, проблемна ситуація, задача, гіпотеза, наочно-дійове мислення, наочно-образне мислення, словесно-логічне мислення.

Семінар 4. Мислення. (2год).

Тема 6. Уява. (2год)

Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Фізіологічні основи процесів уяви. Процес створення образів уяви. Види уяви. Репродуктивна та творча уява. Мрія. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого. Розлади уяви.

Індивідуальні відмінності уяви. Прийоми створення образів уяви та їх характеристика.

Ключові слова. Уява, довільна та мимовільна уява, репродуктивна та творча уява, мрія, доповнення, аглютинація, гіперболізація, акцентування, схематизація, типізація.

Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.

Тема 1. Емоції та почуття. (2год).

Поняття про афективну сферу психіки, її функції для особистості. Позитивні та негативні наслідки дії афективного простору особистості. Взаємозв'язок афективної сфери з іншими проявами психіки людини. Основні теорії, які пояснюють механізми виникнення емоцій.

Емоції та почуття, їх диференціація. Фізіологічні основи переживання емоцій та почуттів, їх вісцеральні та експресивні прояви. Види емоцій та почуттів: альтернативні класифікації. Форми переживання емоцій і почуттів. Вищі почуття.

Ключові слова. Почуття, емоції, афективний простір, сигнальна та регулятивна функції емоцій, вісцеральні та експресивні прояви емоцій та почуттів, позитивна, негативна та нейтральна емоція, стенічна й астенічна емоція, емоційний тон, настрої, моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні почуття, пристрасті, захоплення, амбівалентність почуттів, афективна культура.

Тема 2. Воля. (2год)

Поняття про волю. Основні підходи до проблеми волі. Спонукальна, гальмівна та регулятивна функція волі. Довільні вольові дії та їх особливості. Аналіз складної вольової дії.

Основні вольові якості особистості: цілеспрямованість, рішучість, самостійність, витримка, наполегливість, дисциплінованість, ретельність. Безвілля, його причини і подолання. Вольова діяльність людини. Розвиток сили волі.

Ключові слова. Воля, мимовільні дії, вольові дії, вольове зусилля, бажання, боротьба мотивів, прийняття рішення, сила волі, безвілля, вольова регуляція, теорії волі, фази вольової дії, критерії волі, вольові якості особистості.

Тема 3. Темперамент. (2год).

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Типи вищої нервової діяльності та темперамент. Типи темпераменту, їх психологічна характеристика. Позитивні та негативні якості кожного типу темпераменту. Темперамент і проблеми виховання.

Відсутність «чистих» видів темпераментів, їх поєднання, що є характерним для більшості людей. Вплив темпераменту на діяльність людини.

Ключові поняття. Темперамент, тип вищої нервової діяльності, сила нервових процесів, рухливість нервових процесів, зрівноваженість нервових процесів, екстраверсія, інтроверсія, сенситивність, реактивність, пластичність, ригідність, резистентність. холерик, флегматик, меланхолік, сангвінік.

Практична робота 5. Темперамент. (2 год).

Основна література: 1, 2, 3, 4. *Додаткова література:* 4, 5, 11, 12, 13.

Тема 4. Характер. (2год).

Поняття про характер як психічну властивість особистості. Огляд історії розвитку характерологічних вчень. Фізіологічні основи формування та вияву характеру. Місце характеру в загальній структурі особистості, його зв'язок з темпераментом. Структура рис характеру. Проблема співвідношення індивідуального та типового у характері. Механізми формування характеру в онтогенезі.

Акцентуації характеру як загострення його окремих рис та їх класифікація (К.Леонгард, О.Личко). Вплив середовища і виховання на формування характеру. Значення характеру в діяльності та поведінці людини.

Ключові слова. Характер, структура характеру, типи характеру, акцентуація, риси характеру, спрямованість характеру, ставлення до праці, ставлення до себе, ставлення до інших, ставлення до природи, речей; гіпертимний, циклоїдний, лабільний, астеноневротичний, сенситивний, тривожно-педантичний, інтровертований, збудливий, демонстративний, нестійкий тип характеру.

Тема 5. Здібності. (2год).

Поняття про здібності. Задатки як біологічні передумови розвитку здібностей. Різниця між здібностями та знаннями, уміннями і навичками.

Структура здібностей. Різновиди здібностей. Здібність і продуктивність діяльності. Задатки, обдарованість, талант, геніальність. Розвиток особистості.

Індивідуальні відмінності в здібностях людей.

Ключові слова. Здібності, структура здібностей, загальні здібності, спеціальні здібності, задатки, обдарованість, талант, геніальність.

Семинар 6. Здібності.(2год).

Основна література: 1, 2, 3, 4. *Додаткова література:* 4, 5, 11, 12, 15.

6. Контроль навчальних досягнень.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

Оцінювання навчальних досягнень студентів за всіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюями.

6.1. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і семінарських занять в письмовій формі. Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 24 різних за формою завдання. Критеріями оцінювання є самостійність та правильність виконаних завдань, ґрунтовність відповідей, творчий підхід. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 0,5 балів, за неправильну відповідь – 0 балів. Максимальна кількість балів за виконання роботи – 12 балів.

6.2. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді середнього балу на підставі результатів поточного контролю, в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Зарахування залікових модулів здійснюється за результатами поточного і модульного контролю якості знань студента протягом навчального року, якщо він виконав всі види навчальної роботи, передбачені навчальною програмою, без порушення встановлених термінів, успішно пройшов модульний контроль і набрав кількість балів, яка відповідає позитивній підсумковій семестровій модульній оцінці.

Контроль навчальної діяльності студентів здійснюється за допомогою 12-бальної шкали.

6.3. Рівні навчальних досягнень.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1	Студент розрізняє об'єкти вивчення
	2	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Студент відтворює з допомогою вчителя основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Студент відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Знання студента є достатніми, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідає логічно, допускаючи певні неточності.
	9	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	10	Студент має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Оцінки «3,2,1» перевідними із навчального семестру в навчальний семестр та з навчального року в навчальний рік не вважаються.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія загальна»

Разом: 90 год, лекції – 30 год, семінарські заняття – 12 год,
модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 42 год.

Модулі	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.						Змістовий модуль III.				
Назва модуля	Вступ до психології. Особистість та діяльність.			Пізнавальні процеси.						Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.				
Лекції	1	2	3	4	6	5	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми лекцій	Предмет психології, її завдання і методи	Розвиток психіки та свідомості	Психологічна характеристика особистості та діяльності	Відчуття	Сприймання	Увага	Память	Мислення	Уява	Емоції та почуття.	Воля	Темперамент	Характер	Здібності
Теми семінарських занять		Розвиток психіки людини і тварини	Особистість та діяльність			Увага		Мислення			Емоції та почуття. Воля			Здібності
Самостійна робота														
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1			Модульна контрольна робота 2						Модульна контрольна робота 3				
Підсумковий контроль														

8. Рекомендовані джерела.

Основна (базова) література:

1. Волошина Л.В., Долинська С.О., Ставицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: практикум: навч. посібник. – К.: Каравела, 2019. – 280 с.
2. Загальна психологія: підручник. / О.В. Скрипченко Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін.. – К.: Каравела, 2019. – 464 с.
3. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології: навч. посіб. / Т. М. Зелінська, І.В. Михайлова. – К.: Каравела, 2016. – 272 с.
4. Корольчук М. С., Крайнюк В.М., Марченко В. М.: Психологія. Схеми, опорні конспекти, методики. Видавництво: «Ніка-Центр», 2015. - 320 с.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С.Д.Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с.

Додаткова література:

1. Дейл Карнегі. Як завойовувати друзів та впливати на людей. — Харків: ВАТ "Харків, книж. ф-ка ім. М. В. Фрунзе", 2005.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. [текст] навч. посіб. / Т.В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 388 с.
3. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр. для студ. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3- те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
4. Загальна психологія [Текст]: навч. посіб. / [Бойправ М. Д. та ін.]; за ред.: О. П. Щотки, О.П. Пісоцького, О. І. Нещерет ; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. - Ніжин : НДУ ім. М.Гоголя, 2012 . Т. 1. - 2012. - 298 с.
5. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
6. Занюк С. С. Психологія мотивації: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Либідь, 2002. – 303с.
7. Кацавець Р.С. Вікова психологія. Навч. посіб. / Р. С. Кацавець – К.: Алерта, 2019. – 112 с.
8. Кацавець Р. С. Юридична психологія. Навчальний посібник. – К.: Алерта, 2017. – 110 с.
9. Клейнман П. Психологія 101: Факти, теорія, статистика, тести й таке інше Видавництво: «Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля» 2016.-240с.
10. Когнітивна психологія [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /С. П. Дерев'яноко. - Чернігів: Лозовий В. М. [вид.], 2012. - 183 с.
11. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології. – К.: Ельга, - Ніка-центр, 2004. - 248 с
12. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2007. – 256 с.
13. Курс загальної психології [Текст]: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.: у 2 т.] / П.А. М'ясоїд. - К.: Алерта, 2011 - 2013. - ISBN 978-617-566-014-0 (багатотомне вид.). Т. 2. - 2013. - 757 с.
14. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.
15. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. – Київ: Кондор, 2012. - 576 с.
16. Педагогічна психологія. Практикум [Текст]: [навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Емілія Гуцало; Кіровоград держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. - Кіровоград: Александрова М. В., 2013. - 202
17. Поліщук В.М. Соціальна психологія. (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення). Навчальний посібник. Суми: - ТОВ «ВТД «Університетська книга». 2019. - 217с.
18. Проективні методи дослідження особистості [Текст]: підручник / К. Шамлян, М. Кліманська. - Л.: Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - 466 с.

19. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.
20. Психологія: практикум [Текст]: навч. посіб. / Столяренко О. Б.; Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Ф-т корекц. та соц. педагогіки і психології, Каф. психології освіти. - Кам'янець-Подільський 2015. - 223 с.
21. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – Київ: Академвидав, 2012. – 464 с.
22. Соціальна психологія: Хрестоматія. Навчальний посібник / За ред. С. О. Ставицької, Д. Д. Отич. – К.: Каравела, 2018. – 338 с.
23. Сучасна психологія особистості: навчальний посібник для студентів ВНЗ /Т.М. Титаренко. – 2-ге видК.: Каравела, 2013. – 372 с.
24. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості. Навч. пос. 2-ге вид. К.: Каравела, 2018. - 336с.
25. Філоненко М.М. Психологія спілкування. [Підручник для студ. вищих навч. закладів] / М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
26. Харцій О.М. Візуальна психодіагностика. Навч. посібник. Рекомендовано МОН України. К.: Каравела, 2019. 224 с.
27. Шевченко Н. Ф., Калюжна Є. М. Шлях до «Я-відкриття» / Н. Ф. Шевченко, Є.М.Калюжна. – Запоріжжя: Інтерпрінт, 2007. – 124 с.